Pispala SU
Välitie 4
Siirtonen Lauri

SUOMI-UNKARI

N:o 6-7
Hinta 30:-

SUOMI-UNKARI

SUOMI—UNKARI SEURA r.y:n ÄÄNENKANNATTAJA

Julkaisija: **SUOMI—UNKARI SEURA r.y.**

Toimitusneuvosto: **Suomi—Unkari Seuran johtokunta**

Päätoimittaja: **Marja Helin**

Kesäkuun 15 pnä 1953

SISÄLTÖ:

Lehti ilmestyy 12 kertaa vuodessa
Toimituksen ja konttorin osoite: **Helsinki, Mikonkatu 3. A. 13.**

TILAUSHINNAT:
Vuosikerta 300 markkaa, irtonumerohinta 30 markkaa.
Tilauksia vastaanottavat kaikki postitoimipaikat ja Rautatiekirjakauppa.

Painettu Helsingissä 1953, Kustannusosakeyhtiö Yhteistyön kirjapainossa.

I kansisivu: Mihály Munkácsyn maalaus Ferenc Rákóczi II:sta. Kuva liittyy kirjoitukseen sivulla 2.

II kansisivu: Vaalijuliste Unkarin parlamenttivaaleja varten. Teksti kuuluu suomennettuna: "Annamme äänemme kansanrintamalle toukokuun seitsemäntenätoista."

Takakansi: Aladár Kovácsi, unkarilainen olympia-ratsastaja ylittämässä estettä.

Takakannen sisäsivu: Béke — rauha on näiden kansallispukuisten unkarilaistyttöjen tunnuksena.

KUNNIAKAS RÁKÓCZI-VAPAUSTAISTELU

Kirjoittanut Gusztav Heckenast

Tänä vuonna viettää Unkarin vapautunut työtätekevä kansa Rákóczi-vapaustaistelun puhkeamisen 250-vuotismuistojuhlaa. 250 vuotta sitten, vuonna 1703 toukokuun 12 p:nä Ferenc Rákóczi II lähetti Brèzan linnasta kuuluisan julistuksensa: "Jokaiselle tosi unkarilaiselle, isänmaataan rakastavalle ja rakkaan maamme entistä kunniakasta vapautta kaipaavalle, hengelliseen tai maalliseen säätyyn kuuluvalle, aateliselle tai aatelittomalle, kivääriä kantaville ja kotona asuville tosi unkarilaisille" kutsuen heidät aseisiin "järjettömän omavaltaista, kiusallista, verottavaa, aatelisvapautamme turmelevaa, totisia vanhoja lakejamme ja oikeuksiamme halveksivaa, omaisuutemme omakseen ottavaa, kunniaamme tallaavaa, kinkkumme ja leipämme viejää, elämämme hinnalla herrastelevaa julmaa valtakuntaa vastaan."

Unkarin kansan osaksi tuli silloin surullinen kohtalo. Isänmaamme oli habsburgilaisten valloittajien siirtomaana. Maan johtohenkilöt, maallinen ja hengellinen ylimystö liittyi habsburgilaisen alusmaapolitiikan palvelukseen, itsekkäitten etujensa vuoksi he pettivät isänmaansa. Hallitsevan luokan suurin osa, tilanomistaja-aatelisto jauhautui kahden myllynkiven välissä, kärsi raskaasti vieraan herruudesta, mutta pelkäsi kuitenkin enemmän omia maaorjiaan kuin keisarin palkkalaisia. Talonpoikaisväestö nousi ensimmäisenä vastustamaan valloittajaa, joka työnsi kansan kannettavaksi hirvittäviä taakkoja.

Piirros Rákóczin kuruci-sotilaasta.

Erilliset talonpoikaisliikkeet todistivat kansamme urhoollisesta päättäväisyydestä, rohkeasta kekseliäisyydestä, mutta ne eivät saavuttaneet tuloksia taistelussa vieraan valloittajan ja heidän palvelukseensa liittyneitten unkarilaisten herrojen yhdistettyjä voimia vastaan. Kuruc-talonpoikien liike oli kehitettävä laajasuuntaiseksi, kansallisen yhteistyön perustalle pohjautuvaksi vapaustaisteluksi, oli yhdistettävä kaikki voimat, jotka olivat suostuvaisia nousemaan Habsburgien valtaa vastaan. Vapaustaistelulle oli saatava johtaja, jolla olisi sekä kotimaassa että ulkomailla itsenäisyystaistelun johtoon tarvittava arvovalta. Tiszahátin talonpoikien johtajat Tamás Esze ja Albert Kis pyysivät vapaustaistelun johtajaksi entisten Habsburgien vastaisten taistelujen johtajan jälkeläisen, sankarillisen Ilona Zrinyin pojan Ferenc Rákóczi II:n. Kaksikymmentäseitsemänvuotias Ferenc Rákóczi oli jo vuosikausia valmistanut Habsburgien vastaista vapaustaistelua. Hän oli Unkarin suurin maanomistaja. Liittoutuen ensin muiden maanomistajien kanssa sekä Ranskan kuninkaan Ludvig XIV:n ja Puolan ylimysten tukemana hän aikoi tarttua aseisiin maansa vapauden puolesta. Ilmiannon vuoksi hän joutui vankeuteen ja saattoi vain monien vaikeuksien jälkeen paeta Puolaan kuolemantuomiotaan. Täällä hänet tapasi kuruc-talonpoikien kutsu.

Ferenc Rákóczi teki, mitä ei yksikään unkarilainen ylimys ennen häntä eikä hänen jälkeensä uskaltanut tehdä: asettui kapinaan nousevien talonpoikien ja pienaatelisten johtoon, aloitti kunniakkaan kurucien vapaustaistelun. Hyvällä syyllä hän saattoi kirjoittaa muistelmissaan: "... kaikkien tekojeni päämäärä oli yksinomaan vapaudenrakkaus ja toivo, että saattaisin vapauttaa isänmaani vieraan ikeestä ... minua rohkaisi ja vahvisti halu ansaita kansani luottamus ja rakkaus."

Vuodelta 1705 oleva "Unkarin statusten ja säätyjen liittoa" koskeva asiakirja, joka kertoo Rákóczin valitsemisesta johtavaksi ruhtinaaksi.

Ensimmäiset kuruc-ritarit todistavat vielä vuosienkin kuluttua kansan innostusta ja uhrautumisvalmiutta: "Lukuisat Unkarin maan pojat tarttuivat aseisiin — sydän syttyneenä — oikeuttaan puolustaakseen." Ensiksi asettuivat kuruc-lippujen alle Ylä-Tiszan seu-

dun unkarilaiset ja karpaattiukrainalaiset maaorjat, mutta pian jo maan kaukaisimpien osienkin pojat ilmoittautuivat Rákóczin leiriin. Kuten Marosszékin maaorjat kirjoittivat: "... myöskin me köyhät, iestäkantavat maaorjat olemme meidän armollisen herramme rinnalla valmiit elämämme loppuun asti palvelemaan maata ja ruhtinasta ..." Vieläpä vihollisen vallan alaisuudessa olevilla seuduillakin, keisarin armeijan selustassa, maaorjat, mitään omistamattomat talonpojat ja köyhtyneet, melkein maaorjuuteen joutuneet pienaateliset ilmoittautuivat kuruceiksi heti kun saivat pyssyn. Niinpä sitten "minkä Albert Kis aloitti seitsemälläkymmenellä miehellä huhtikuussa, kasvoi toukokuussa seitsemäänsataan, heinäkuussa seitsemäääntuhanteen ja joulukuussa seitsemäänkymmeneen tuhanteen ..." Kurucien joukoissa taistelivat rinnakkain unkarilaiset, karpaattiukrainalaiset, slovakialaiset ja romanialaiset maaorjat, sillä heitä kaikkiahan painoi samalla tavoin Habsburg-valta ja ylimysten julma riisto. Huonosti aseistetut, risaiset talonpoikaissotilaat suorittivat isänmaanrakkaudesta ihmeellisiä sankaritekoja, katsoivat vaikeuksia rohkeasti silmiin ja saattoivat vihollisen yhä uudelleen peräytymään.

Kapinallisten saavuttamat tulokset panivat keskisuuruisten tilojen aatelisetkin miettimään ja niinpä hekin liittyivät Rákócziin. Lopulta nekin ylimykset, joiden maatilat olivat vapautetuilla alueilla, huomasivat parhaaksi asettua kurucien rinnalle. Maaorjien paljouden, talonpoikaissotilaiden saavuttamien voittojen seurauksena syntyi laajaulottteinen kansallinen yksimielisyys. Samassa leirissä yhtyivät maaorjat ja aateliset, porvarit ja kaupunkien köyhät, sanalla sanottuna kaikki Unkarin yhteiskunnan eri osat. Isänmaan vapautumisen nimeen syntyneen kansallisen yksimielisyyden tulokset ilmenivät nopeasti: Rákóczin johtamat kuruc-sotilaat vapauttivat muutaman kuukauden aikana suurimman osan Unkaria Habsburgien vallasta.

Heti kuruc-joukkoihin liittymisensä jälkeen aateliset asettuivat vapaustaistelun johtoon. Kansasta syntyisin oleva sotilas saattoi vain poikkeustapauksessa kohota heidän joukkoonsa. Vaikka, kuten toveri Mihály Farkas sanoo: "Tamás Eszen, kuruc-taisteluitten alkuunpanijan ja Bottyán Vakin ohjaamat talonpoikaisjoukot ajoivat senaikaisten parhaitten itävaltalaisten kenraalien joukot pakosallle, kun taas samanaikaisesti aateliskenraalit osoittautuivat sopimattomiksi paikalleen. Näiden joukossa — Rákóczin sanojen mukaan — "ei ollut ainoatakaan, joka ei olisi ansainnut vakavaa, mutta oikeudenmukaista rangaistusta, koska he eivät totelleet minun käskyjäni." Ja ennenkaikkea päällystön virheistä johtui, ettei kurucien armeija loistavista voitoistaan ja onnistuneista taisteluistaan huolimatta pystynyt antamaan viholliselle ratkaisevaa iskua.

Sotajoukon aseitten, elintarpeitten ja varajoukkojen hankkiminen aiheutti suuria vaikeuksia vuosisatoja turkkilaisia vastaan käydyissä taisteluissa heikentyneelle, Habsburg-vallan riistämälle maalle. Kahdeksan vuotta kestäneen vapaustaistelun aineellisten edellytysten turvaajana Rákóczi kohoaa Unkarin historian suurimpien organisoijien joukkoon: hopea- ja kuparikaivokset, salpietarikeittimöt, rautavalimot, ase- ja ammustehtaat, veranleikkuu- ja sotilaspukuja valmistavat työpajat — kaikki tuottivat tavaransa armeijan tarpeita varten.

Habsburgien vastaisten voimien organisoimista ja yhtymistä palveli vuoden 1705 szécsényi-valtiopäivillä voimaan tullut "Unkarin statusten ja säätyjen liitto" ja Ferenc Rákócsi II:n valitseminen johtavaksi ruhtinaaksi oli vakuutena taistelun jatkumisesta. Hän oli kansalleen Unkarin riippumattomuustaistelun puolesta mitään uhrauksia säikkymätön sankari, joka sydämensä pohjasta rakasti kansaansa ja suhtautui vilpittömällä ymmärtämyksellä talonpoikaisluokan sosiaalisiin vaatimuksiin. Ferenc Rákóczia hänen aikalaisensa vertasivat hyvällä syyllä voimakkaan, keskitetyn Unkarin valtion suureen hallitsijaan, oikeudenmukaiseen Mátyás-kuninkaaseen.

Vapaustaistelun ensimmäisinä vuosina kansainvälinen tilanne oli riippumattomuustaistelulle sangen edullinen. Habsburgit kävivät raskasta sotaa Ranskan kuningasta Ludvig XIV:ta vastaan Espanjan kruunun omistamisesta. Englantilaiset ja saksalaiset koettivat toimia keisarin ja Rákóczin välimiehinä, mutta jokaisessa neuvottelussa he edustivat Wienin hovin etuja. Olisi ollut käden ulottuvilla mahdollisuus, että Habsburgeja vastaan sotiva kuningas Ludvig XIV olisi tehnyt liiton unkarilaisten kanssa, mutta "Aurinkokuningas" piti arvoaan alentavana liittoutua riippumattomuutensa puolesta taistelevan kapinoitsevan kansan kanssa.

Rákóczi-vapaustaistelu saavutti näinä vuosina parhaat voittonsa. Yhdistämällä ranskalaisen sotataidon ja perinteellisen unkarilaisen taistelutavan Bottyán Vak vapautti vuonna 1705 syksyllä voitokkaan sotaretken tuloksena Dunántúlin. Vuonna 1706 sankarilliset talonpoikaissotilaat valloittivat takaisin muutamien ylimyskenraalien melkein maanpetoksellisen tottelemattomuuden vuoksi menetetyn Erdélynkin. Vuonna 1707 Onodin valtiopäivät riistivät Rákóczin ehdotuksesta Habsburgeilta vallan ja julistivat Unkarin tasavallaksi.

Näiden tapausten jälkeen Rákóczi-vapaustaistelu saavutti suurimman ulkopoliittisen voittonsa: vuoden 1707 syyskuussa ruotsalaisten hyökkäystä vastaan puolustautuva tsaari Pietari Suuri solmi liiton Ferenc Rákóczi II:n kanssa.

Suuren poliittisen menestyksen vuonna 1707 alkoi jo kuitenkin ilmaantua heikkenemisen, rappeutumisen merkkejä. Vihollisiinsa verraten takapajuisen Unkarin sotamenojensa peittämiseksi käyttöön laskema kupariraha menetti vähän kerrassaan arvoaan, inflaatio painoi raskaasti ennenkaikkea työtätekevää kansaa, maaorjia ja kaupunkien köyhää väestöä. Rákóczi toteaakin: "Aatelisto on päivä päivältä yhä paremmin onnistunut voittamaan takaisin valtansa maaorjien yli; se on vienyt heidän halunsa sotaan teettääkseen heillä työtä omaksi hyödykseen."

Suurtilallisten ja papiston taantumuksellinen liike, joka alunperin oli vapaustaistelua vastaan, vilkastui noina rappeutumisen vuosina. Mutta heitäkin vaarallisemmat lienevät olleet ne ylimykset, jotka vapaustaistelun leirissä harjoittivat maanpetoksellista toimintaansa. Sándor Károly, Simon Forgách ja muut kuruci-joukkoja johtaneet kenraalit pääsivät heikentämään vapaustaistelun voimia.

Katolinen papisto antoi aina välitöntä apuaan Habsburgien vehkeilyihin, paavi itse julkaisi koko papistolle varoituskirjelmiä "tunnustakaa keisari Unkarin lailliseksi hallitsijaksi."

Vapaustaistelun rappeutumisen ja epäonnistumisen perussyy oli kansainvälisen tilanteen epäedullisessa kehityksessä.

Toveri Rákosi on sanonut: "Unkarin kansa on melkein joka vuosisadalla hävinnyt vapaustaistelun. Hävittiin Rákóczi-kapina, jonka viirin tunnukseksi oli kirjoitettu 'pro libertate' — vapauden puolesta. Hävittiin vuosien 1848—49 vapaustaistelu. Vuoden 1919 vallankumouskin lyötiin. Kaikki nämä tappiot ovat pääasiallisesti aiheutuneet vieraista, taantumuksellisista voimista, jotka tulivat ulkomailta Unkarin sisäisten vihollisten avuksi. Ei maan oma sisäinen heikkous, vaan ennen kaikkea kansainvälisten voimasuhteit-

ten epäsuotuisat muutokset löivät kolmen vuosisadan ajan unkarilaisten vapaustaistelut.” Habsburgien ja sen liittolaisten saavuttamien voittojen ansiosta kuningas Ludvig XIV:ta vastaan käydyissä taisteluissa saatettiin asettaa yhä suurempia keisarillisia voimia kuruceja vastaan. Ranskan kuningas jätti vastoin lupauksiaan Unkarin vapaustaistelun oman onnensa nojaan. Tsaari Pietari I. taas, joka olisi voinut ja olisi halunnutkin antaa apuaan Rákóczille, taisteli elämästä ja kuolemasta Turkin valtakuntaa vastaan, jonka ruotsalaiset valloittajat ja Englannin hallitus olivat usuttaneet hyökkäämään Venäjää vastaan.

Keväällä vuonna 1711, aikana jolloin Rákóczi matkusti tsaari Pietarin luo pyytämään apua, petturikenraali Sándor Károly laski keisarin edessä aseet Majtényssä.

Szatmárin rauhanteko asetti Unkarin pitkäksi aikaa Habsburgien alusmaaksi. Petturit myivät maan itsenäisyyden, jotta vaihtokaupassa saivat pitää omat etuoikeutensa ja keisarin armosta kartuttaa omaisuuttansa.

Rákóczi ei koskaan tunnustanut Szatmárin rauhaa. Hän matkusti Puolan kautta Ranskaan ja sittemmin Turkkiin vapaaehtoiseen maanpakolaisuuteen. Hän taisteli koko elämänsä ajan Unkarin vapauden puolesta. Maanpakolaisuudessaankin Rákóczi oli ainainen uhka kansamme kukistajalle. Unkarin saksalaiset ja Habsburgeja palvelevat unkarilaiset herrat vapisivat vielä hänen kuolemansa jälkeenkin hänen muistoaan. Mutta Unkarin työtätekevä kansa sitävastoin, samoin kuin unkarilaiset, karpaattiukrainalaiset, slovakialaiset ja romanialaiset talonpojat suojelivat rakkaudella Rákóczin muistoa ja odottivat häntä vielä takaisin hänen kuolemansa jälkeenkin, jotta hän asettuisi talonpoikaisväestön yhä voimistuvien taisteluiden kärkeen.

Rákóczi-vapaustaistelu muodostui hävioistään huolimatta valtavaksi voimia-antavaksi vastarintaan kannustavaksi perinteeksi. Rákóczi-vapaustaistelun kaukainen hohde valaisi Habsburgien sortovallan pimeyteen peittyneen 18. vuosisadan. Kauan aikaa talonpoikaisluokkamme odotti kuruciajan palaamista. Rákóczi-vapaustaistelun muistoja palvoivat sivistyneistömme parhaat: Lisztin ja Erkelin Rákóczi-marssi, Ede Szigligetin draama, Sándor Petöfin runo ”Rákóczi”, Rákóczi-legioona — kaikki ne todistavat kuruci-ajan liikkeellepanevaa voimaa.

Mutta todella vasta nyt vapautunut kansamme tuntee ja juhlii kunnioituksella esi-isiensä vapaustaisteluja, nyt kun Unkarin kansa ”ensimmäisen kerran vuosisatoihin saa vapaasti määrätä rikkauksistaan, kulttuuristaan ja kun ensimmäisen kerran vuosisatoihin tapahtuu, ettei sen nousua yritetä estää, vaan naapurit tukevat, ja kansainvälinen tilanne on edesauttamassa.” Neuvostoliiton apu, kansamme järkkymätön asema rauhantaistelussa turvaa maamme riippumattomuuden, kansamme vapauden. Toveri Rákosin sanoilla: ”Se, minkä puolesta Rákóczin kurucit turhaan taistelivat, Kossuthin maanpuolustajat ja vuoden 1919 punasotilaat turhaan kamppailivat, niiden päämäärien saavuttamisen on historia nyt tehnyt meille mahdolliseksi. Kansamme ikuisessa kiitollisessa muistissa säilyvät Rákóczi ja hänen sankarilliset kurucinsa, he opettavat meitä uusiin tekoihin, luovaan isänmaanrakkauteen ja innostavat miljoonia vapautuneita unkarilaisia.”
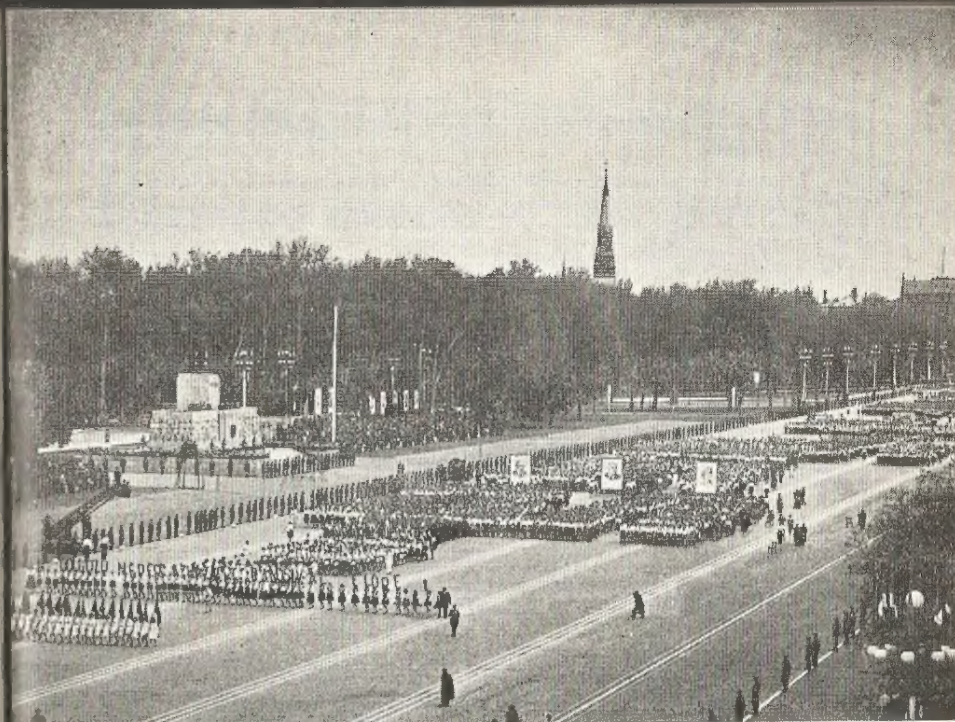
Budapestin vappujuhlallisuuksia: kulkue sivuuttamassa Stalinin patsasta, jonka kunniakorokkeella seisoivat maan johtohenkilöt.

VAPPU UNKARISSA

Unkarin työtätekevä kansa vietti tänä vuonna yhdeksättä vapaata vappuaan. Unkarin Työtätekevien Puolueen pää-äänenkannattaja ”Szapad Nép” kertoo suuresta juhlasta seuraavasti:

Vappu 1953. Budapest, Stalin-aukio. Laajana levittäytyy tori . . . Sen yläpuolelle kohoaa jättiläismäisenä rakastetun suuren Stalinimme pronssipatsas . . . Kohta virtaa Budapestin kansa torille tervehtiäkseen yhdeksättä vapaata vappuaan — ensimmäistä kertaa täällä, tällä uudella paikalla, Stalin-aukiolla. Täällä kohdistuu kaikkien ensimmäinen katse, ensimmäinen ajatus kalliiseen toveri Staliniin kiittäen häntä onnellisesta kotimaastamme, vapaasta kauniista vappu-

juhlastamme. Jos kulkee tämän mahtavan torin halki, tuntee kuinka murtumattoman sydämellinen on ystävyys, joka liittää kansamme suuren Neuvostoliiton kansoihin.

Kunniakorokkeelle muistomerkin molemmin puolin asettuvat poliittisen, taloudellisen ja sivistyksellisen elämämme johtohenkilöt, etevät stahanovilaistyöläisemme, Kossuth-palkinnon saaneet rakennustyömme parhaat. Samoin ovat paikalla Neuvostoliiton Budapestin lähettiläs E. D. Kiseljov, Kiinan Kansantasavallan lähettiläs Huan Tsen sekä monia muita diplomaattikunnan jäseniä.

Kello lyö kymmenen. Avara tori elää ja kohisee. Toveri Mátyás Rákosi, kansamme rakastettu johtaja ja opettaja saapuu muistomerkin kunniakorokkeelle. Tori kaikuu innostuneista suosionosoituksista.

Fanfaarit kajahtavat, hitaasti nousee Marxin, Engelsin, Leninin ja Stalinin kuvin koristeltu punainen vappulippu salkoon. Demokraattisen Nuorison Maailmanliiton marssi kajahtaa.

Marssivien juhlalliset joukot tulvivat mahtavana virtana aukiolle. Pääkaupungin työtätekevät saapuvat leveänä rivistönä. Ensimmäisenä marssii olympiavoittaja József Csermák kantaen korkealla Marxin, Engelsin, Leninin ja Stalinin kuvin koristettua vappulippua. Häntä seuraavat Unkarin Kansantasavallan parhaat urheilijat kantaen punaisia lippuja ja Unkarin kansallislippuja.

Rivistön kärki on saavuttanut muistomerkin. Nyt astuu kaksi pioneeria, pieni poika ja tyttö, rivistöstä ja juoksee kunniakorokkeelle. He ojentavat valtavat punaiset kukkavihot toveri Rákosille, koko työtätekevän kansamme rakastetulle isälle. Toveri Rákosi kiittää lapsia sydämellisesti.

Budapestin työtätekevät marssivat seitsemässä rivistössä kunniakorokkeen ohi. He kantavat korkealla julisteita, joihin on kirjoitettu Unkarin Työtätekevien Puolueen keskuskomitean innostavat vapputunnukset: "Unkarin työtätekevät! Valmistautukaa uusin työvoitoin vapun arvokkaaseen juhlaan! Eteenpäin voittoihin rauhankilpailussa vaalien kunniaksi!" Budapestin asukkaat seurasivat puolueemme kehoitusta: hyvällä työllä, rauhankilpailun merkeissä valmistauduttiin toukokuun 17. päivän parlamenttivaaleihin.

Siitä lähtien kun Unkarin kansa, Unkarin työväenluokka ei ole enää työskennellyt kapitalistien omistamissa, vaan omissa tehtaissaan, uusi sosialistinen suhtautuminen on tullut yhä paremmaksi, sosialistinen työkilpailu on innostanut yhä suurempia joukkoja. Tästä työkilpailun edistymisestä kertoo vapun mahtava kulkue. Kunkin tehtaan rivistön ensimmäisinä kulkevat parhaat työläiset, jotka ovat kunnostautuneet työkilpailuissa.

Unkarin työtätekevä kansa on toteuttamalla ensimmäisen viisivuotissuunnitelmansa saavuttanut suuria voittoja. Tämä kulkue julistaa ensimmäisen viisivuotissuunnitelmamme voittoja. Tuhansista ja taas tuhansista julisteista luemme: "Ensimmäisen viisivuotissuunnitelman jälkeen tulemme toteuttamaan toisen viisivuotissuunnitelmamme!"

Tieteellisen elämämme kukoistus, tutkijaimme menestyksellinen työ, läheinen yhteys tieteen ja tuotannon työtätekevien kesken kuvastuu tiedemiestemme, tutkimusinstituuttiemme ja yliopistonuorisomme kulkueessa. Tiedeakatemian kulkueessa marssivat maamme maailmankuulut tiedemiehet.

Marssivien riveissä näemme myös Unkarin kirjallisuuden ja taiteen edustajat... Kuvataiteilijaimme ja muusikkojemme ohella myös näyttämötaiteilijaimme kulkue saavuttaa suurta suosiota. Unkarin uusia teitä kulkevan näyttämötaiteen

edustajat, Kossuth-palkinnon saaneet, valtion korkeiden kunniamerkkien saajat tervehtivät innokkaasti toveri Rákosia, joka tarkkaavaisesti seuraa ja tukee jatkuvasti näyttämötaiteemme kehitystä.

YHTEISESSÄ TAISTELUSSA RAUHAN JA VAPAUDEN PUOLESTA

Vappu on rauhan puolesta taistelevien kansojen suuri katselmus, proletaarisen internationalismin taistelujuhla.

Tänä päivänä kohdistuvat koko maailman ajatukset Moskovaan, kommunismia voitokkaasti rakentavaan Neuvostoliittoon. Marssirivistöjen kärjessä kannetaan ihmiskunnan suurten opettajien, Leninin ja Stalinin punaisin kukin reunustettuja muotokuvia.

Tuhannet ja taas tuhannet kantavat Leninin ja Stalinin ensimmäisten oppilaiden, neuvostokansan viisaiden johtajien toverien Malenkovin, Berijan, Molotovin, Vorošilovin, Bulganinin, Kaganovitšin ja Hruštšovin kuvia. Yhä uudelleen sukeltaa esiin julisteita: "Eläköön pysyvän rauhan tukivarustus, isänmaamme vapauttaja, kommunismia voitokkaasti rakentava Neuvostoliitto!"

Talonpoikaisnaisia Nógrádin kansallispuvuissa Budapestin vappukulkueessa. Tunnuksena sanat: Kohottakaamme satoa ja koko kansamme elintasoa. Luovuttakaamme täsmällisesti valtiolle tuleva osa ja vahvistakaamme siten isänmaatamme!

Työtätekevän Nuorison Liiton nuoret muodostavat kirjavista huiveista ja kukkakimpuista Neuvostoliiton ja kansandemokraattisten maiden liput. Kulkueessa hulmuavat lukemattomat Kiinan, Korean, Puolan, Tšekkoslovakian, Romanian, Bulgarian ja Albanian liput. Siellä täällä näemme nuoria veljeskansojemme kansallispuvuissa. Yhdessä puolueemme ja valtiomme johtajien kuvien kanssa kannetaan toveri Bierutin, Zápotockyn, Tšervenkovin, Gheorghiu-Dejn, Enver Hodzhan, Pieckin, Grotewohlin, Zedenbalin ja Ho Shi Minhin kuvia.

Vappua viettävä Budapestin väestö lähettää lämpimän tervehdyksensä suurelle Kiinan kansalle ja vapautensa puolesta taistelevalle Korealle. Työtätekevät kantavat lukemattomia Kiinan kansan johtajan, toveri Mao Tse-tungin ja Korean kansan johtajan, toveri Kim Ir Senin kuvia.

Vapaan maamme pääkaupungin työtätekevät lähettävät vapauden, rauhan ja kansallisen riippumattomuuden puolesta taistelevien kapitalististen maiden työtätekeville veljellisen tervehdyksensä. Työläiset, henkisen työn tekijät ja nuoriso kantavat Thorez'n, Togliattin, Pollittin, Fosterin ja Ibarrurin kuvia.

"Haluamme elää rauhassa maailman kaikkien kansojen kanssa", "Haluamme viiden suurvallan neuvotteluja" voimme lukea julisteista. Rauhanliikkeen taivaansininen lippu hulmuaa punaisten ja kansallislippujen joukossa.

Vapun juhlakulkue julistaa: "Kansamme tietää, että jos se toukokuun 17. päivänä antaa äänensä kansanrintamalle, se äänestää rauhan puolesta!" Kulkue oli alusta loppuun asti voimakas, elävä ja värikäs todistus Unkarin kansan yhtenäisyydestä, työväenluokan, työtätekevän talonpoikaiston ja sivistyneistön taisteluyhteisyydestä.

KOKO MAA JUHLI

Kuten pääkaupungissa Budapestissa, juhli Unkarin kansa vappua maan kaikissa osissa. Pohjois- ja länsi-Unkarin kaivosalueiden työtätekevät marssivat vappukulkueissaan, samoinkuin miljoonat unkarilaiset talonpojat, jotka tervehtivät uutta, vapaata elämäänsä. Kaikki uudet luomukset — joista jokainen on Unkarin kansan rakennustyön ylpeys — oli runsaasti koristettu lipuin ja kukkasin: Sztálinváros, Stalinin rautatehtaat, Inotan marraskuun 7:nnen voimalaitos, Tiszalökin vesiportaat, sadat ja taas sadat uudet tehtaat ja laitokset . . .

KULTTUURIA JA HUVIA MILJOONILLE

Tämän vuoden vappu ei ollut ainoastaan miljoonien katselmuksena muistettava tapahtuma. 1., 2., ja 3. päivä toukokuuta olivat Unkarin työtätekeville kolminkertainen juhlapäivä täynnä iloa ja riemua. "Budapestin valtionoopperan näyttämöltä kaukaisimpiin kyliin ja taloihin saakka järjestettiin kaikkialla kulttuuri- ja huvittelutilaisuuksia", Szabad Nép kirjoitti. "Miljoonat kuuntelivat kulttuuriryhmien esityksiä, ikivanhoja kansansäveliä ja tämän päivän elämää kuvaavia lauluja. Miljoonat katselivat väriloistoisiin kansanpukuihin pukeutuneita tanssijoita . . . miljoonat nauttivat mitä erilaisimmista esityksistä ja sadattuhannet olivat läsnä juhlaesityksissä. Ilo ja riemu täyttivät yhdeksännen vapaan vapun kolme juhlapäivää. Kansamme juhlallinen julistus, sivistyselämämme mahtava katselmus osoitti koko maailmalle, että Unkarin työtätekevien liitto ja yhtenäisyys on murtumaton. Ne osoittivat myös, että vain se joka elää rauhassa, voi iloita ja juhlia sillä tavoin — voi luoda ja rakentaa!"

Opettaja

Toukokuun 17. päivänä pidettyjen Unkarin parlamenttivaalien tulokset osoittavat, että 6.501.869 äänioikeutetusta (lukuun sisältyvät myös ensi kertaa äänestävät 18—20 vuotiaat) kävi vaaliuurnilla 6.370.519 eli 98 %. Näistä äänesti kansanrintamaa 6.256.635 eli 98,2 %. Kansanrintamaa vastaan äänesti 61.257 ja hylättyjä vaalilippuja oli 52.609, mitkä ovat yhteensä 1,88 % äänioikeuttaan käyttäneiden kokonaismäärästä. Vaalit olivat osoituksena siitä, että Unkarin kansantasavallalla on takanaan kansan valtavan enemmistön varaukseton tuki.

On maaliskuu. Hedelmäpuut kukkivat. Heleänä kiirii lapsikuoron laulu avatuista ikkunoista yli pustan. Ensimmäisen ja toisen luokan pienet oppilaat laulavat Okigyósin suurtilan koulussa. Äkkiä keskeyttää karjankellon kumea ääni lasten laulun. Juuri kun he kurkistavat uteliaina pihalle, saapuvat sinne hevosten vetämät kevyet vaunut. Niiden vielä ollessa liikkeellä hyppää niistä varsisaappaisiin ja ratsastushousuihin puettu mies kädessään hopeapäinen kävelykeppi. Samassa laho lautaovi temmataan auki ja hämmästyneen luokan edessä seisoo ilmielävänä itse seudun puolijumala, peltojen, maatalojen ja koulun isäntä: kreivi József Wenckheim.

Nuori opettajatar ei vielä koskaan ole nähnyt kreiviä, mutta hän tietää kuitenkin, että tässä hän nyt on — onhan vanha opettaja usein sanonut:

"Joka hetki saamme odottaa kreiviä. Silloin kun on vaalit, hänellä on tapana käydä täällä maatilallaan. Hän saapuu vain joka neljäs vuosi — aina ennen vaaleja. Viimeksi hän kuulusteli minua vuonna 1931 — luokkani edessä."

Kreivi on jo luokassa, hän on laskenut keppinsä pöydälle, ja luokka seisoo hievahtamatta asennossa hänen edessään.

"Osaatteko laulaa?" hän kysyy ensi töikseen.

Opettajatar vastaa: "Olkaa hyvä ja kunnnelkaa."

"Antakaa kuulua!" kreivi ärähtää.

"Huomio!", opettaja koputtaa. "Yksi — kaksi . . ."

Kirkkaat lapsenäänet aloittavat: "Lajos Kossuth lähetti sanansaattajan — uupunut on nyt hänen rykmenttinsä."

Jälleen on hiljaista. Kreivi nousee hitaasti ja kysyy opettajalta:

"Tuntevatko lapset myös toiset sanat, ne mitkä minä haluan laulettavan? No, osaatteko myös ne — 'Eläköön István Rubinek'?" hän kysyy kääntyen lapsiin päin.

Opettaja nyökkää vain päätään ja koputtaa uudelleen:

"Huomio, yksi — kaksi . . ."

Kolmekymmentä pientä kurkkua laulaa uudelleen tarkalleen näin: "Eläköön Unkarin vapaus — Eläköön isänmaa, Unkari!"

Kreivin kasvot ovat punaiset kiukusta. Hän kysyy:

"István Rubinek — eikö se teitä miellytä? Ettekö ole sitä näin oppineet?"

Opettaja vastaa ainoastaan:

"Lapset osaavat tämän laulun vain näin . . ."

Samassa nousee paljasjalkainen poika, György Kovács rohkeasti penkiltään jääden seisomaan aivan kreivin eteen ja lausuu vakavana kovalla äänellä:

"Jalosukuinen herra kreivi — tänään on täältä poissa pieni Bálint Gyuricz. Hänen äitinsä kuoli eilen. Hän oli lähtenyt Endrödiin, missä santarmit ampuivat hänet . . . Siellä hänen olisi pitänyt laulaa 'Eläköön István Rubinek!', mutta kukaan maatyöläisistä ei laulanut. Emmekä mekään halua sitä niin laulaa . . ." Näin sanottuaan poika kääntyy ja menee paikalleen.

"Mikä on nimenne?" kreivi kysyy opettajalta.

"Rouva Frigyen Ivanics".

"Rouva Ivanics, niinkauan kuin olette täällä, en tule sallimaan, että äänestätte. Se joka on näin kypsymätön, ei saa osallistua äänellään maan asioiden hoitoon . . ."

Samalla hän riuhtaisee kovalla ryskeellä oven auki, kävelee vaunuihinsa ja nousee raivostuneena istuimelleen. "Tyhmä hanhi!" hän sihisee vihaisena hampaittensa välistä. Hevoset lähtevät, muutamassa hetkessä ovat vaunut ja kreivi jo kaukana, pienenä pisteenä, joka lopulta katoaa näköpiiristä.

Käynnin jälkeen vallitsee luokassa painostava hiljaisuus. Yhtäkkiä Gyuri Kovács nousee ylös ja sanoo ikäänkuin koko luokan puolesta:

"Opettajatäti, älkää olko surullinen äänestämisen takia, ei isänikään saa äänestää . . ."

Opettaja alkaa hymyillä ja koputtaa pöytään:

"No, sitten me voimme jatkaa — yksi — kaksi . . ."

Hennot äänet kajahtavat, lapset laulavat puna kasvoillaan "Lajos Kossuth lähetti sanansaattajan . . ."

Kreivi oli oikeassa: rouva Ivanics ei saanut äänestää, niin kauan kuin Unkari kuului Wenckheimeille ja muille kreiveille. Vuonna 1945 hän äänesti ensimmäisen kerran. Silloin hän oli jo kolmen lapsen äiti — neljäs syntyi vuonna 1949. Vapautuksen jälkeen hän uudisti ja laajensi koulua Okigyósin talonpoikain avustamana. Hän valkaisi seinät ja kiillotti lattiat yhdessä muiden naisten kanssa, jotta lasten ei tarvitsisi laiminlyödä ainotakaan koulupäivää senjälkeen, kun Neuvostoliiton joukot olivat vapauttaneet kylän.

Maatyöläiset jakoivat kreivin maat ja vielä samana kesänä he ilmestyivät koulun pihaan työntökärryineen ja työkaluineen. "Tulemme vähän korjaamaan tätä tallia. Maata olemme jo saaneet, nyt tahdomme vielä saada kunnollisen koulun, oikein kahdeksanluokkaisen!" Ja sen he myös saivat: syyskuussa kunnostettiin myös neljä linnan salia luokkahuoneiksi.

Sitten tuli eronhetki . . . Aikaisemmin oli erottu kyynelin ja tuska sydämessä: vuosina 1941 ja 1942 nuorukaiset olivat tulleet hyvästelemään opettajaansa, ennenkuin heidät lähetettiin rintamalle. Opettaja saattoi silloin heidät rautatieasemalle, yli pustan, yhdessä huivipäisten äitien kanssa — niinkuin vanhempi sisar saattaa nuorempia veljiään . . .

Miten toisenlainen onkaan nyt tämä eronhetki! Joka syskuussa opettaja menee tyttö- ja poikajoukkonsa kanssa rautatieasemalle saattamaan nuorta väkeä matkalle. Toiset matkustavat Debreceniin, toiset Budapestiin, jotkut taas Veszprémiin — lukioon, teknikumiin tai muihin kouluihin. Vuonna 1948 eräs Okigyósin nuorukainen opiskeli jo yliopistossa!

Entä jälleennäkeminen! Rouva Ivanics on vuodesta 1949 lähtien opettanut pääkaupungissa "Lajos Kossuth"-koulussa Pesterzsébetin kaupunginosassa. Vähän senjälkeen kun hän oli muuttanut Budapestiin, häntä odotti eräänä päivänä opettajahuoneessa kaksi nuorukaista: Béla Karsai ja Mihály Kocsor, kumpikin Okigyósin talonpoikain lapsia. He olivat saaneet omaisiltaan kuulla, että "opettajatäti" on Budapestissa, ja sitten hakeneet hänet heti käsiinsä, sillä

UUDEN UNKARIN KASVOJA: näkymä Sztálinvárosin Stalin-rautatehtaan katolta uusien masuunien työmaalle.

olivathan he itsekin nyt Budapestissa — toinen opiskeli yliopiston eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa, toinen maatalouskorkeakoulun koneosastolla.

Hänen miehensä on maatalousministeriön osastopäällikkö. Eräänä päivänä hänen käydessään tapaamassa miestään virastossa tämä esitteli hänelle ruskettuneen, harteikkaan nuorukaisen.

"Tunnetko hänet?"

"Tottakai! Gyuri Kovács!"

"Niin, sinun oppilaasi! Nyt hän työskentelee täällä, minun luonani . . ."

On huhtikuu — jälleen kukkivat hedelmäpuut. Kaikki ikkunat on avattu, ja lapsikuoron heleä laulu kaikuu Pesterzsébetin kaduille. Ensimmäisen luokan pienet oppilaat laulavat. Samassa kello soi ja käytävästä kuuluvat jo ulosryntäävän lapsiparven iloiset äänet. Mutta eräässä luokassa vallitsee hiljaisuus. Pieni tyttö, Mária Gajda nousee ylös ja sanoo:

"Ellei teillä ole kiire kotiin, opettajatäti, niin olkaa hyvä ja kertokaa meille, kuinka teidät valittiin parlamenttin edustajaehdokkaaksi?"

Opettajatädillä, edustajaehdokas rouva Ivanicsilla ei ole kiire ja niin hän aloittaa:

"Kahdeksantoista vuotta sitten minä opetin eräässä pienessä kyläkoulussa Okigyósissa . . ."

ANTERO KOSKI:

Unkarilaiseen kansantanssiin tutustumassa

Kirjoittajamme, joka on toiminut demokraattisten nuorten kansantanssiryhmän ohjaajana Helsingissä, kutsuttiin viime maaliskuussa Unkariin viisi viikkoa kestävälle opintomatkalle. Tänä aikana hän sai nähdä monia mieleenpainuvia taide-esityksiä ja tutustua unkarilaiseen baletti- ja kansantanssikoulutukseen sekä itse harjoitella unkarilaisen opettajan johdolla. Seuraavassa Antero Koski kertoo matkavaikutelmiaan.

Maaliskuun 18 p:nä koneemme nousi ilmaan Seutulan kentältä. Olin ensimmäistä kertaa yksin ulkomaanmatkalla ja lisäksi kielitaidottomana. Kaikki sujui kuitenkin hyvin niin Köpenhaminassa kuin Prahassakin, missä jouduin odottelemaan Budapestin konetta pari päivää.

Matka jatkui jälleen ja 20 p:nä iltapäivällä olin Budapestissa. Epäilin, mahtoiko kukaan olla vastassa, sillä olin jo pari päivää myöhässä ilmoitetusta ajasta. Epäilykseni osoittautuivat turhiksi, sillä koneen laskeuduttua kentällä näkyi vas-

Lähikuva unkarilaisten kansantanssiryhmien upeasti koristelluista puvuista. Musta-valkeana kuva ei luonnollisesti tee oikeutta kansallispukujen väriloistolle.

taanottajia, jotka olivat yhtä "etsivän" näköisiä kuin minäkin. Nämä henkilöt toivottivat minut tervetulleeksi ja pienten passi- ja tullimuodollisuuksien jälkeen istuimme autossa, joka kiidätti meidät läpi kaupungin tulevaan asuinpaikkaani.

Tunnin tauon jälkeen suoritettiin varsinainen "pelinavaus". Tällöin minulle selvisi, keiden vieraana olin ja millaiseksi oli työjärjestys kohdallani suunniteltu. Istuimme näet Kulttuuriyhteyksien Instituutin eräässä huoneessa. Keskustelun jälkeen päätettiin muuttaa unkarilaisten laatimaa ohjelmaa hieman amatöörimäisemmäksi, toisin sanoen sijoitettiin siihen hiukan enemmän tanssitunteja kuin mitä alkuperäinen suunnitelma edellytti. Keskusteltiin unkarilaisen ja suomalaisen kansantanssin eroavaisuuksista ja tietysti kansojemme sukulaisuussuhteesta.

Valmis työsuunnitelma olikin sitten perusta, jonka mukaan ponnistelimme seuraavat kolme viikkoa opettajan ja tulkin avulla. Tämä aika kului kuitenkin ensi sijassa tutustumisessa Budapestiin, Oopperaan, tanssi- ja musiikkiyhtyeisiin sekä kaikkeen muuhun, mistä on tulevalle tanssinopiskelulle hyötyä. Ennen kaikkea seurasin eri tanssiryhmien työskentelyä ja sain itsekin muutaman tunnin harjoitella.

Kiersimme myös maaseutua ja kävimme eri kaupungeissa, mm. Sztálinvárosissa, joka ansaitsisi oman kirjoituksensa. Niin mieliinpainuva oli tuo uusi, muutamassa vuodessa noussut teollisuuskaupunki.

Eräs kulttuurikilpailuihin osallistuneita maaseudun kansantanssiryhmiä.

Matkani ajankohta oli erinomainen, sillä Budapestissa jatkui parhaillaan jo neljättä päivää II. kulttuurifestivaalikilpailut, joihin osallistuivat maan parhaat tanssi-, laulu- ja soitinyhtyeet. Taso oli kauttaaltaan sellainen, että meikäläinen ei voinut muuta kuin huokaisten kysyä itseltään: koska meidän maamme nuoriso saa jotain tällaista aikaan?

Ensimmäisten kolmen viikon aikana ehdin nähdä monta balettia, oopperaa ja näytelmää, tutustua unkarilaiseen baletti- ja kansantanssiopetukseen ja nähdä, miten perusteellisen koulun jokainen tanssija ja tuleva opettaja joutuu käymään. Koska nämä kolme viikkoa oli tarkoitettu etupäässä näkemiseen, varattiin seuraavat kaksi viikkoa varsinaiseen harjoitukseen. Joka päivä harjoittelimme muutamia tunteja ja tietenkin edelleen seurasimme mahdollisten ryhmien esityksiä ja harjoituksia.

Tänä aikana sain opettaa muutamia suomalaisia tansseja. Ensimmäisenä opetin aina eri ryhmien harjoituksissa reilun suomalaisen "jenkan" ja kauniin "kehruuvalssin". Muutaman päivän kuluttua ystäväni sanoivatkin, että kohta koko Budapest tanssii jenkkaa ja kehruuvalssia. Näiden lisäksi opetin vielä muutaman tanhumme.

Viimeinen viikko oli varattu lepoon, ja niin tuo ihana aika olikin lopussa. Ennätin oppia hivenen unkarilaisten suuresta tanssiaarteistosta. En siksi voikaan toivoa muuta, kuin että pääsisin pian oppimaan lisää. Monet hyvät ystäväni, heidän joukossaan ensimmäisenä opettajani, ovat ihmisiä, joita en voi milloinkaan unohtaa.

SUOMI-UNKARI-lehden kirjoitukset, artikkelit, reportaashit, kuvat y.m. ovat vapaasti käytettävissä.

Unkarin hallituksen vastaus Kansojen rauhankongressin toimikunnalle

KANSOJEN RAUHANKONGRESSIN toimikunnan valtuuttamina Josef Wirth, Pietro Nenni ja Frédéric Joliot-Curie lähettivät Unkarin hallitukselle kirjelmän, jossa he pyytävät Unkarin hallitusta tukemaan Kansojen Rauhankongressiin viidelle suurvallalle rauhansopimuksen puolesta osoittamaa kehoitusta. Tähän kirjeeseen ulkoministeri Eric Molnár Unkarin Kansantasavallan hallituksen valtuuttamana antoi seuraavanlaisen vastauksen:

"Unkarin Kansantasavallan hallitus tervehtii viipittömässä mielessä kehoitusta, jonka Te Kansojen Rauhankongressin nimessä olette osoittaneet Neuvostoliiton, Yhdysvaltojen, Kiinan Kansantasavallan, Suur-Britannian ja Ranskan hallituksille rauhansopimuksen puolesta, ja ilmoittaa päättävästi tukevansa tätä ehdotusta.

Vapautunut Unkarin kansa pitää rauhaa luovan työnsä perusedellytyksenä, pitää ehdottomasti kiinni sen suojelemisesta. Tätä todistavat ne seitsemän miljoonaa allekirjoitustakin, joilla maan melkein kaikki täysikasvuiset asukkaat osoittivat olevansa suurvaltojen välisen rauhansopimuksen kannalla. Tämän vuoksi Unkarin Kansantasavallan hallitus tukee voimakkaasti jokaista aloitetta, jonka tarkoituksena on helpottaa kansainvälistä jännitystä.

Unkarin Kansantasavalta uskoo järkkymättä, että erilaiset yhteiskuntajärjestelmät voivat elää rauhassa rinnakkain, jos kummallakin puolella on vilpitön halu ja tahto yhteistyöhön. Unkarin Kansantasavalta haluaa vilpittömästi ottaa osaa kansojen yhteistyöhön, elää rauhassa ja ylläpitää kulttuuri- ja kaupallisia suhteita joka maahan. Unkarin Kansantasavalta on varauksetta yhtä mieltä Kansojen Rauhankongressin kehoituksen kanssa, joka tuo ilmi maailman kaikkien kansojen elintärkeät edut. Unkarin Kansantasavallan lujana vakaumuksena on, että suurvaltojen välinen rauhansopimus edistäessään kansainvälisen jännityksen helpottumista tuloksellisesti palvelee maailman kansojen rauhan ja turvallisuuden asiaa."

Unkarin nuorison edustaja kertoo valmistautumisesta Bukarestin festivaaleihin

Unkarin Demokraattisen Nuorisoliiton (DISZ) sihteeri Janos Gosztonyi osallistui äskettäin Demokraattisen Nuorison Maailmanliiton toimeenpanevan komitean kokoukseen Helsingissä. Seuraavassa hän kertoo maansa nuorison valmistautumisesta Bukarestin festivaaleihin.

DISZ:n sihteeri totesi aluksi, että toukokuun 17 p:nä pidetyissä vaaleissa Unkarin nuoriso samoinkuin koko kansa toi yksimielisenä julki voimakkaan rauhantahtonsa. Kansanrintaman vaalivoitosta muodostui todellinen kansanäänestys rauhan asian puolesta.

Tällä hetkellä nuorison tärkeimpänä tehtävänä on valmistautua maailman nuorison III. kongressiin ja IV. rauhanfestivaaleihin Bukarestissa. Samanaikaisesti suoritetaan maassa val-

Kronikkaa seurassa tapahtuneesta

KOLME UNKARILAISTA LEHTIMIESTÄ, Gabor Devecseri "Irodalmi Ujsag"-lehdestä, Tibor Müller "Esti Budapest"-lehdestä ja Pál Pincesi "Szabad Nep"-lehdestä, saapui 21. 4. Helsinkiin Suomen ulkoministeriön sanomalehtiosaston kutsumina vieraina. Heitä olivat vastassa, paitsi ulkoministeriön edustajat ja Unkarin täkäläinen lähettiläs ministeri Dömötör, myöskin Suomi-Unkari Seuran edustajat.

Seura järjesti unkarilaisille lehtimiehille ja seuran jäsenille yhteisen illanvieton SN-Seuran kerhossa. Tilaisuuteen saapui runsaasti yleisöä kuulemaan, mitä veljeskansamme edustajilla oli kerrottavana maastaan. Vieraat lausui tervetulleiksi ja esitteli yleisölle seuran puheenjohtaja Ele Alenius. Kun oli laulettu muutamia suomalaisia ja unkarilaisia kansalauluja, vieraamme selostivat Unkarin voimakasta rakennustyötä. Seurasi vilkas keskustelu, joka jatkui myöhään iltaan. Illan päätteeksi seuran jäsen, kansanedustaja Toivo Kujala kiitti vieraita heidän Unkarin kansan elämää valaisevista selostuksistaan.

☆

VALOKUVANÄYTTELY UNKARIN URHEILUSTA järjestettiin Seuran toimesta toukokuun aikana Helsingissä Galerie Hörhammerissa. Näyttelyn avajaiset suoritettiin 2. 5. edustavan kutsuvierasjoukon läsnäollessa. Seuran puheenjohtajan lausuttua yleisön tervetulleeksi varsinaisen avauksen suoritti tunnettu urheilujohtaja Viktor Smeds.

Näyttely oli avoinna yleisölle 3—17. 5. välisen ajan. Näyttely oli erittäin mielenkiintoinen ja Unkarin urheilua valaiseva. Se käsitti n. 100 isokokoista valokuvaa sekä joukon unkarilaisia urheiluvälineitä. Näyttelyssä kävijät olivat näkemäänsä tyytyväisiä.

Sihteeri.

---

misteluja Budapestissä kesäkuussa pidettävää Maailman Rauhanneuvoston kokousta varten.

Festivaaleja tehdään tunnetuksi laajoille nuorisojoukoille yleisissä kokouksissa, esitelmätilaisuuksissa, lehdistössä jne.

Nuoret taiteilijat viimeistelevät teoksiaan, joista parhaat kansallisten karsintakilpailujen jälkeen lähetetään Bukarestiin kirjallisuus-, musiikki- ja taidekilpailuihin. Mainittakoon esim., että nuorten muusikkojen toimesta on perustettu nuorison sinfoniaorkesteri, joka harjoittelee ahkerasti festivaalien musiikkikilpailuja varten.

Kulttuuriryhmien välisiin kilpailuihin on maassa osallistunut yhteensä 240.000 nuorta ja näistä ryhmistä parhaat on valittu esiintymään festivaaleilla. Bukarestiin lähtevän kulttuurivaltuuskunnan suuruus on noin 600 henkilöä. Siihen kuuluu mm. balettiryhmä, sinfoniaorkesteri, kaksi muuta orkesteria, kolme kuoroa ja kaksi tanssiryhmää.

Urheilijat harjoittelevat myös säännöllisesti festivaalien kilpailuihin. Urheilujoukkueen vahvuus on n. 220—240 henkilöä ja siihen kuuluu useita maan parhaita urheilijoita, mm. olympiavoittaja Laszlo Papp, József Csermák, Kato Szökej ja Valeria Gyenge.

Toukokuun 19. p:n iltana Suomi—Unkari-Seura järjesti seuran toimistossa keskustelutilaisuuden, jossa DISZ:n sihteeri Janos Gosztonyi selosti Unkarin urheilua koskevia kysymyksiä. Tilaisuuteen oli saapunut huoneen täydeltä nuoria helsinkiläisiä urheilun ystäviä.

LYHYESTI UNKARISTA

UNKARIN JA TSHEKKOSLOVAKIAN YSTÄVYYSSOPIMUKSEN VUOSIPÄIVÄ. Huhtikuun 16 p:nä vietettiin Unkarin ja Tšekkoslovakian ystävyyden, yhteistyön ja molemminpuolisen avunantosopimuksen allekirjoittamisen neljättä vuosipäivää. Unkarin Kansantasavallan ulkoministeri Eric Molnár lähetti päivän johdosta sähkösanomatervehdyksen Tšekkoslovakian Tasavallan ulkoministerille David Vaclaville.

UNKARIN HALLITUKSEN VASTALAUSE UUDISTUNEIDEN TITOLAISTEN RAJAPROVOKAATIOITTEN VUOKSI. Unkarin ulkoasiainministeriö toimitti huhtikuun 15 p:nä vastalausenootin Budapestin Jugoslavian lähetystölle jatkuvien rajaloukkausten vuoksi. Nootissa mainittiin 207 rajaloukkausta, jotka jugoslavialaiset ovat suorittaneet viimeisten kuukausien aikana.

Unkarin nootti on voimakas vastalause Jugoslavian aseistettujen joukkojen provokaatioita vastaan ja se korostaa, että vastuu näiden aiheuttamista seurauksista on kokonaan Jugoslavian hallituksen.

MÁTYÁS RAKOSIN KIRJA "NUORISOSTA". Huhtikuun neljäntenä päivänä, Unkarin vapautumisen vuosipäivänä Nuorison Kustannusliike julkaisi juhla-asuisen teoksen nimeltä "Nuorisosta". Se sisältää Unkarin kansan rakastetun päämiehen, Mátyás Rákosin nuorisosta kertovat puheet sekä hänen puheittensa ja kirjoitustensa nuorisoa käsittävät kohdat.

METRON RAKENNUKSILLE ON SAAPUNUT NEUVOSTOLIITTOLAISIA KONEITA. Unkarin ja Neuvostoliiton tavaranvaihtosopimuksen mukaan saapui Budapestin maanalaisen radan rakennuksille äskettäin suuri määrä neuvostoliittolaisia koneita sekä rakennusaineita. Uusi lähetys nopeuttaa huomattavassa määrin työskentelyä maanalaisella rautatiellä.

UUSI SUURI RIISIVILJELYS. Unkarissa lisätään ja kehitetään tänä vuonna suuressa mittakaavassa riisin viljelyä. Eräs suurimpia riisiviljelyksiä perustetaan Szolnok-komitaattiin Alföldin tasangolle. Kastelukanavien ja salaojien pituus tulee olemaan siellä yhteensä 60 km, tämän lisäksi rakennetaan 77 km pitkä riisipato. Alföldillä ja Tiszántúlissa olevilla valtion tiloilla päätettiin huhtikuun aikana riisin kylvö 3990 hehtaarilla ja uusia riisiviljelyksiä perustettiin yhteensä 6200 hehtaaria.

PUUVILLAN KYLVÖTYÖT SUJUVAT HYVIN JOKA PUOLELLA MAATA. Maatalousministeriön ilmoituksen mukaan on kaikkialla saavutettu hyviä tuloksia uuden teollisuuskasvitulokkaan, puuvillan kylvössä. Ensimmäiselle sijalle pääsi huhtikuun alkupuolella Hajdu-komitaatti, jossa enemmän kuin 200 tuotanto-osuuskuntaa täytti puuvillankylvösuunnitelmansa. Kevään puuvillan kylvötöitten suunnitelmallisen järjestämisen ansiosta voidaan Unkarissa odottaa paljon suurempaa puuvillasatoa kuin aikaisempina vuosina.

TUOTANNON UUDISTAJIEN NÄYTTELY SAAVUTTANUT SUURTA SUOSIOTA. Valtavat kansanjoukot ovat käyneet katsomassa huhtikuun aikana III. koko maata käsittävää tuotannon uudistajien näyttelyä Budapestin Városligetissä olevassa Centenáriumi hallissa. Näyttely antaa erittäin hyvän kuvan uudistajaliikkeen kehityksestä. Vuonna 1949 annettiin 77030 uudistusehdotusta, kun taas vuonna 1952 työtätekevät ovat antaneet hyväksyttäväksi 471242 uudistusehdotusta. Näytteille pantujen uudistusten lukumäärä on yli 3000 ja ne ovat seuraavilta aloilta: kaivostyö, sulatto, koneteollisuus, kemiallinen teollisuus, kasvinjalostus, eläinkasvatus jne.

"Suomi-Unkari"-lehden lukijoille

Jotta "Suomi-Unkari"-lehti kehittyisi yhä paremmaksi ja monipuolisemmaksi, yhä enemmän lukijakuntamme vaatimuksia ja tarpeita vastaavaksi, lehden arvoisia lukijoita pyydetään hyväntahtoisesti kirjoittamaan toivomuksistaan, arvosteluistaan ja parannusehdotuksistaan lehden toimitukselle.

Lehden toimitus olisi kiitollinen, jos sen ja lukijakunnan kesken syntyisi vilkas ja läheinen vuorovaikutus molempien osapuolten tyydytykseksi. Kirjeet pyydetään lähettämään "Suomi-Unkari"-lehden toimitukselle, Mikonkatu 8 A 13, Helsinki.

Suomi-Unkari Seuran retkeilypäivät

pidetään Pienviljelijäin Liiton omistamassa Hauhon pitäjän Lautsian kartanossa kesäkuun 20—21 p:nä, missä samanaikaisesti on esillä pienviljelijäin maa-, metsä- ja kotitalouskoneiden näyttely sekä eri kansallisuuksia edustava käsityönäyttely. Unkarin Osuuskuntien liitolla on näyttelyssä oma osastonsa. — Suomi-Unkari Seura järjestää näyttelyalueella lauantai-iltana 20. 6. klo 19 "Unkari-illan". Sunnuntaina pidetään seuran jäsenten yhteinen kokous. Retkeilypäiville lähtevien jäsenten on ilmoittauduttava osastojensa puheenjohtajille ja sihteereille, jotka myös antavat lähempiä tietoja kustannuksista, majoituksesta ym.

UNKARIN RADIO

lähettää joka päivä (paitsi maanantaina) lyhytaaltopituuksilla 25 ja 30,5 metriä suomenkielistä ohjelmaa klo 18,40 Suomen aikaa. Seuratkaa Unkarin kulttuuri- ja talouselämän tapahtumia Unkarin radion välityksellä. Keskiviikkoisin vastataan kuulijain kirjeisiin, sunnuntaisin on katsaus viikon tapahtumiin, myös toivomuskonsertteja järjestetään.

Kuulijoita pyydetään lähettämään toivomuksensa joko suoraan Unkarin radiolle os. Magyar Rádió, Budapest, Magyarorszag tai Suomi-Unkari Seuralle os. Mikonkatu 8 A 13 Helsinki.

Suomi-Unkari Seura

Toimisto: Mikonkatu 8 A 13, Helsinki, puh. 52 823, toimisto avoinna joka arkipäivä klo 9—17.

Puheenjohtaja: Ele Alenius, Meritullink. 32 C. 22, puh. 39 185.

Sihteeri: Toivo Salonen, Pengerk. 17 C 91, puh. 52 823 ja 72 219.